

Izhaja vsako soboto zjutraj. Vsaka druga številka ima poučno zabavno lustrirano prilogo „Družinski Prijatelj“. Uredništvo „Zarje“ je v Trstu Via dell'Acquedotto št. 91. (pritličje). Tja je treba nasloviti vse rokopise, ki naj se objavijo v listu ali pa v prilogi „Družinski Prijatelj“. Rokopisi se ne vračajo, nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

ZARJA

Upravništvo „Zarje“ je v Trstu, ulica delle Poste št. 9. Sprejema naročnine, inserate in reklamacije. Naročnina „Zarje“ s prilogo je za vse leto naprej po pošti K 6.— za pol leta K 3.— Posamezne številke po 6 v. Cena inseratom je 10 vinarjev za enostopno petito vrsto. Pri večkratnem objavljenju primeren popust. Poštno-hranilničnega računa št. 64139.

Narodnjaštvo „napredne“ struje v Istri.

Ko človek bere jokavo „Edinost“, in poslušajo govore njenih pristašev, si mora misliti, da so to največji narodnjaki — najčistejši narodni kristali. Dolgovezne jeremijade se pošiljajo med svet in grenki potoki solza se pretakajo nad „klerikalnim izdajalstvom“.

V svoji veliki narodni navdušenosti so iztuhali „Slovensko klerikalno-italijansko zvezo v Istri“. Grozna nevarnost preti sedaj Sloveniji od klerikalnega zmaja, ki se drži gesla: „Naj vse h... vzame, ako ni po naši volji“. Toda v tolažbo nekaterim, ki se jim že tresejo hlače pred to „zverjo“, bodi povedano, da so junaki okrog „Edinosti“ sfabricirali zvezo in geslo. Kje pa je tista Slovenska klerikalno-italijanska zveza? No ob zadnjih državnozbornih volitvah so „Slovenčevi“ pristaši v koperskem okraju volili Italijana — Spadara. To je toraj tista nevarna zveza! Toda presneto premetena glava je morala biti, ki si je to zamislila; dotičnik bi namreč moral vedeti — če ni za časa volivne borbe spal in sanjal — da so šli vsi Slovenci v koperskem okraju — toraj tudi „Slovenčevi“ pristaši — volit Kompareta, tako, da je v nekaterih krajih Kompare dobil toliko glasov, kolikor slovenskih volivcev je sploh bilo. Kompaktnost slovenskih glasov je morala tudi gotovo vplivati, da so prišli sedaj nekateri kraji pri deželnozbornih volitvah k slovenskim okrajem.

Ko pa je prišlo do ožje volitve med italijanskim kršč. socialcem in lašk. liberalcem, so Slovenci v koperskem okraju vprašali za svet „Politično društvo za Istro“, to pa jim je odgovorilo po predsedniku okrajnega volilnega odbora, da je „sklenilo glede na sklep ital. pol. društva za Istro prepustiti v našem okraju volilec na prosto ali in za koga se hočejo udeležiti ožjih volitev“. Slovenci so šli volit Spadara, pri tem pa ni bilo nobene zveze ne kompromisa, ampak vodili so jih tehtni oziri, kar bi morali gospodje okrog „Edinosti“ vedeti. Benatti je bil namreč kandidat stranke, ki je zatirala Slovence, kjer je mogla, ki ni imela za nje drugega kot psovke, ki je posebno divjala proti narodni duhovščini, stranke, ki je gojila vedno in povsod le iredentizem. To so bili motivi,

da so Slovenci koperskega okraja pomagali vreči to strahovlado. Pri tem pa ni imel „Slovenec“, čisto nič opraviti. In iz tega, proti čemur vi tedaj niste imeli nič, se je izcimila v vaših glavah sedaj slovenske klerikalno-italijanska zveza! Sanjate li, ali pa ne poznate nobene logike, da nasprotujete sami sebi, ali pa hočete le nahujskati nevedne ljudi? Seveda povsod se dobi ljudi, ki vse verjamejo — in papir prenese tudi vse!

No, sedaj si bomo pa mi dovolili, da posvetimo nekoliko bližje v vaše narodnjaštvo, ki vam je vedno na jeziku. Ne bomo mučili vašega spomina. Tega se gotovo več ne spominjate, kaj so za časa zadnjih državnozbornih volitev govorili o Mandiču, nekateri gospodje, ki sami priznajo, da so liberalci, v njih glasilu se pa še vedno beseda liberalci deva v ušesa, češ, da jih hočejo „Slovenčevi pristaši“, narediti po sili za liberalce. Da jim je le za liberalizem in nič drugega, kažejo tudi s tem, da pristopajo od njih ustanovljena gospodarska društva k krajnski liberalni „Zvezi“. Ni vas treba razglasevati za liberalce, ker sami skrbite za to. Toda o tem morda kaj drugič več, za sedaj pa spomnimo na 3. september, ko ste sklicali shod zaupnikov v Dekane radi kandidatov za deželnozborne volitve.

Kljub vašemu narodnjaštvu, je dobil Mandič le 9 glasov, drugi pa po 11. Saj je vendar Mandič storil mnogo za narod in žrtvoval vse le za narodnost! Seveda smrdi vam še preveč po farju, zato ga le še trpite, ker ga rabite. Kakor hitro pa ga ne boste več rabili, bo moral iti, od koder je prišel, kakor sedaj drugi duhovniki.

Koga ste povabili na shod. Duhovniki, ki so največ storili za narodno probujo, ki so v narodnem boju največ trpeli, niso bili niti obveščeni niti vabljeni na shod. Pri tem si pa še ti individui upajo ogorčeno govoriti radi tega, ker ni bilo nobenega duhovnika na shod in nalagati druge, češ, da so se vabila poslala duhovnikom. Kateremu duhovniku ste poslali vabilo? Enemu, o katerem ste vedeli gotovo, da ne more priti. Tudi kmetov, ki ne trobijo v vaš rog, niste pa vabili, klub temu, da so vedno podpirali narodno stvar. Obveščen pa je bil o shodu lahonski župan, proti kateremu se že dolgo bori narodna duhovščina in ta je potem pošiljal po svojem slugi vabila na shod zaupnikov. Dokažite, da to ni res, dokažite, da se takozvani Slovenčevi pristaši vežejo z Lahi! Vsak pameten človek lahko

uvidi, da je vaša iznajdba le raca, ki naj bi pokrila vaše „narodno“ poželenje po lahonskih glasovih. Zakaj pa agitira lahonski župan za vas? Seveda zgolj iz slovenske narodne ljubezni in navdušenja!

Toda za danes zadosti! Pribito pa ostane, da prezirajo naši nasprotniki duhovščino in kmete, ki nočejo nastopiti proti njej; vežejo pa se na drugi strani z — lahoni — z narodnimi izdajalci.

Politične vesti.

DELEGACIJI.

Skupni ministrski svet v Bulimpešti se je bavil z določitvijo predlog, s katerimi stopi vlada pred delegacijo. Najvažnejša stvar je poročilo ministra Buriana o njegovem potovanju po Bosni z ozirom na zahtevo po ustavi za okupirani deželi. Različna znamenja kažejo, da vladajo v ministrskih krogih jako nasprotujoča si mnenja, kaj kaže storiti glede Bosne in Hercegovine.

NEMŠKA NASILNOST.

Nemški nacionaleci pripravljajo demonstracije, s katerimi hočejo preprečiti, da bi postal znameniti češki glasbenik Oskar Nedbal prvi dirigent na ljudski operi. „Allg. Ztg.“ obsoja to početje kot kršitvsko poudarjajoč, da je Dunaj že itak na dovolj slabem glasu glede na glazbo.

NOVA KRIZA V SRBIJI.

Pri volitvi v narodno skupščino je propadel minister zunanjih del dr. Milovanović in je bil izvoljen staroradikalec Uzinović. To je tako težak udarec za vlado, da je ministrska in parlamentarna kriza skoro neizogibna, ker je volitveni poraz ministra zunanjih del Milovanovića eklatantna nezaupnica.

NEVAREN POLOŽAJ V BOSNI.

V Bosni je položaj nevaren. Srbi, ki so zdaj med seboj bili needini, so se združili. Funzi-

LISTEK

Bridke ure.

Povest. Spisal Ilovski.

I.

Zadoneli so sem z visokih lin glasovi veličastnega ave, dvignili so se proti prepreeznemu nebu s temno-plavkastimi oblaki doneči glasovi zahvalne pesmice, ki jo je pela cela narava. Odpela je zahvalnic, se zavila v mračno tančico in zasnivala...

Zazarela je na jasnem nebu svetla večernica. Prikukal je izza sneženih gora blede mesec in nastale so fanatične sence na srebrni sneženi preprogi, ki jo je bila mrzla zima raztegnila z ledeninami rokami po celi naravi. Čuli so se že od nekje koraki po zmrzli, sneženi skorji in nato vtihnili v mrzli zimski noči...

V revni bajtici kraj sela je brlela borna svetilka. V gorkem zapečku je čepela stara Tina. V kotu na peči je dremala in sanjala marogasta mачica, pa mahala s tačico okrog, kakor bi jo dražilo nagajivo, vesele dete. Tiho in žalostno je bilo v izbi. Slišalo se je le rožljanje rožnega venca, šepetajoča molitev in vmes polslišni bridki vzdih...

Odložila je starka rožni venec na črveno kljuko pod začrnelim podom, uprla na kolena tresoči se roki, naslonila na nje koščeno brado in se zamislila...

Poromal je spomin daleč nazaj v vesele davne dni presrečne mladosti. Spominjala se je tudi z veseljem onih časov, ko je živila srečno z dobrim možem, ko se je radovala nad malim nagajivkom. Za hip samo je bilo opaziti na njenem obrazu znake veselosti.

Potem se je vračal spomin od veselih, lepih časov in starka je zrla bolestno v potoke solza, ki jih je pozneje pretočila. Tedaj so se znova zablestele v njenih očeh srebrne solzice, polzele so po koščnem licu in ni ga bilo nikogar, ki bi jim zastavil pot z tolažilno besedico. Plakala je in vzdihovala...

„Moj Bog, moj Bog! Odpusti mi, če sem jaz kriva, da je tako! Odpusti mi, saj bi rada popravila! Oh, jaz reva, da sem mogla biti taka! Da sem tako malo pazila nanj! — Oh, gorje mi, siroti...“

Čuli so se v izbi bolestni stoki, da bi bilo človeka groza, ki bi jih slišal.

Nato se je vzbudilo v starki nekaj, ki jo je delalo še bolj žalostno in obupno, nekaj, ki ji ni dalo miru nikdar, posebno kadar se je domislila sina, kateremu ni bila enkrat mati, prava mati, kakor bi morala.

Bilo je bridko očitjanje, da ni nekdanj izpolnjevala materine dolžnosti. Ta očitajoči in preteči glas je postajal vedno močnejši in močnejši, dokler ga niso zadušile solze in molitev, ki jo je šepetala starka goreče k usmiljenemu Bogu, da ni obupala v bridkih urah spoznanja.

Vsiljevale so se ji misli, strašne in grozne in vstajale so pred njo pretresujoče slike.

Videla je prihajati ostrega Sodnika v vsi lepoti in krasoti, obdanega s trumo angeljev in je slišala pretresujoč glas:

„Mati, kje je tvoj sin?“

Pokleknila je pred sodnji stol in prosila milosti, a tedaj se je znova začul glas: „Kje je tvoj sin? Daj račun od njega?“

Tedaj se je ozrla mati po brezštevilni množici in ugledala sina tako spremenjenega in strašnega, da jo je bila groza pri tem pogledu. Stal je sredi med tatovi in ubijalci in pogledal je tudi on svojo mater, kakor bi hotel reči:

„Glej, mati, tak je tvoj sin in ti si tega kriva, prokleta taka mati!“

Bila je zatopljen v strašni prizor.

„Ali čujete? Odprite hitro!“ Potolkel je nekdo na okno in starka se je vzdramila.

„Kdo pa je, za božjo voljo?“ odgovorila je vsa preplašena.

„Odprite, pravim! Presneta burja saj prevrže mene in bajto“, se je zaslislalo zunaj in nato nevoljno godrnjanje.

Stara Tina je šla odpirat, ker so ji ni zdel glas popolnoma tuj. Ko je odprla nerodni zapah, je stal pred njo mož s svetlo čelado in puško. — Tako se ga je bila Tina prestrašila, da ni mogla trenutek dati nobenega glasu od sebe. Pomaknila se je hitro nazaj v izbo in za njo je stopil tudi orožnik.

„No mati, kje je vaš sin Lukec, ali kako mu je že ime?“

„Da Lukec, Lukec je, gospod. Ah, kaj mu pa

onirali sta se namreč mostarska skupina, koje glasilo je „Narod“ in sarajevska, katero zastopa „Srpska Rječ“.

Za voditelja organizacije je od glavnega odbora imenovan O iso Jeftanović. Ta srbski odbor je v zvezi z muhamedansko opozicijo, kateri stoji na čelu Alibeg Firdus in Šerif Arna v tović.

Srbska opozicija je sklenila sklicati še pred sklicanjem avstrijskih delegacij srbsko narodno skupščino za Bosno, podobno oni, ki je zborovala 9. in 13. novembra l. l. v Sarajevu. Torej parlament brez vlade! Člani se izvolijo potom srbskega odbora iz vseh okrajev. Lani jih je bilo 72.

Baron Burian vsega tega seveda ni videl. Lanska „skupščina“ je sklenila, da se ima ustanoviti „bosansko-hercegovsko cesarstvo“ kot „del turškega cesarstva“. To cesarstvo imej parlament na podlagi splošne enake volivne pravice.

Zdaj se namerava isto. Srbsko skupščino za Bosno hočejo sklicati že ta mesec. Kaj poreče baron Burian?

Položaj je skrajno opasen. Vkljub lojalnim zatrditvam mladoturkov je gotovo, da bo novi turški parlament zahteval od Avstrije Bosno nazaj.

Bosanski Hrvati svetujejo avstrijski vladi, naj Bosno takoj anektira. Srbi pa povdarjajo, da naj se Bosni da parlament, vprašanje o aneksiji pa da ne spada v bosansko reformno vprašanje. Njih cilj je seveda potom radikalnega, po veliki večini srbskega parlamenta aneksijo Bosne od strani Avstrije preprečiti, kolikor se bo dalo. Kaj nam neki prinese prihodnost?

NOVICE.

n Slovanski časnikarski shod v Ljubljani.

Mile goste smo imeli te dni Slovenci med seboj. Zastopniki vseh slovanskih narodov so prihiteli v belo Ljubljano na časnikarski shod, ki se je vršil v torek in sredo.

Poleg Rusov, Poljakov, Čehov in Slovakov si videl tudi Hrvat, Srbe in Bolgare. Shod je otvoril podpredsednik „Zveze slovanskih časnikarjev“ Holeček v veliki dvorani „Mestnega doma“. Dvorana je bila vsa prenapolnjena. „Deželna zveza za promet tujcev“ na Kranjskem je priredila v njej svojo razstavo, ter jo v ta namen zelo lično okrasila z zelenjem, cvetjem in slovenskimi trobojnicami.

Razstava kakor okrasitev je napravila najboljši vtis na časnikarje, katerih se je zbralo nad 120 s Slovenci vred. Nato se je volilo predsedstvo kongresa. Za predsednika je bil izvoljen Holeček. Poleg tega se je izvolilo še dva podpredsednika in štiri zapisnikarje. Po volitvi je govoril ljubljanski župan Hribar in dr. Oražen. Nato se je zborovanje prekinilo, ker je župan Hribar prav po nepotrebnem vrnil med časnikarski shod Trubarjevo slavnostno akademijo in polaganje temeljnega kamna za Trubarjev spomenik. Ob dveh popoldne se je shod nadaljeval.

hočete, za božjo voljo, kaj je že zopet?

„Nič hudega mati, nič. Iščemo ga, ker se sumi, da je on nekega trgovca pobil in okradel.“

„Pobil in okradel? — Oh, moj Bog. — Moj Lukec, pravite? On, on?“ Ni mogoče, gospod, ni mogel. Oh, oh — — —

„Najbrže bo pač on. No pa to se že izkaže. A prej ga moramo imeti. Zato sem tukaj, da mi poveste, ali je bil v kratkem kaj doma in ali je morda tudi sedaj, ker se govori, da se je nedolgo tud okolu potikal.“

Tukaj da je bil? Kdo ga je videl? K meni ni prišel že dolgo, dolgo ne in tako rada bi bila, da bi se vrnil in začel krščansko živeti. Kako sem ga prosila zadnjič, naj bo vendar pameten in dober mladenič, da ga bom jaz vesela, ljudje in Bog. Pa nič, nič ne pomaga vse skupaj, ker je tak. Jaz ne vem, ali sem se tako pregrešila ali kaj, da je ta človek tak, ko sem si vendar toliko prizadevala. O, Bog se nas vsmili, jaz ne vem kaj začeti.“

Orožnik ni imel kaj deti v svoj zapisnik, kakor nekaj podrobnosti, ki jih je zvedel od starke in ki so slabo pričale za Lukeca.

Ko je odšel orožnik je ostala Tina, kakor nema. Ni vedela, ali bi bilo bolje, da se razjoče, tako bridko in močno, da bi je bilo slišati bogvekam, da bi se ji posušile oči, ali da bi začela moliti in da bi molila in prosila Boga tako dolgo, tako vneto in zaupno, da bi se hkrati vse spremenilo in obrnilo na dobro, kakor je bilo davno nekdanj.

(Dalje prihodnjič.)

Predsednik shoda Holeček je poročal o desetletnem jubileju prvega shoda časnikarjev v Pragi, pl. Stahovič pa o vseslovanskem tiskovnem glasilu.

Zvečer ob 6. uri je priredila mestna občina ljubljanska za vse goste skupni obed v veliki dvorani hotela „Union“. — Banket je bil pripravljen vzorno in točno, tako, da so se gostje uprav divili. Med banketom je prav izvrstno sviral društvena godba. Govorile so se napitnice v vseh slovanskih jezikih.

V sredo se je kongres nadaljeval. Čeh dr. Antonin Hajn je je poročal o sedanjem stanju reforme tiskovnega zakona, poslanec profesor Šurmin pa o tiskovnih razmerah na Hrvaškem. Govorilo se je še o slovanskem tiskovnem uradu, o vseslovanski bibliografiji, o slovanskem topografičnem slovníku in o delovanju zveze. Nato je predsednik Holeček shod zaključil.

Ob 8. uri zvečer se je vršil v veliki dvorani „Uniona“ koncert društvene godbe in pevskih društev „Slavec“ in „Ljubljanski Zvon“.

Časnikarski shod je vspel dobro, a veliko bi bilo boljše, da niso vstulili Trubarja in tako dali shodu strankarsko barvo.

Slovanski gostje so obiskali tudi Postojno in Trst.

n Ustanovni shod slov. kršč. soc. zveze za Trst se bo vršil, kakor smo že zadnjič omenili, v nedeljo dne 20. septembra ob 5. uri popoldne v zgornji dvorani obrtno-konsumnega društva pri Sv. Ivanu pri Trstu (poleg cerkve). Vstop je dovoljen samo vabljenim. Po shodu bo prosta zabava z godbo in petjem.

n Slov. kršč. soc. zvezi je daroval č. g. Ivan Tul 5 K. Hvala! Vse krščansko misleče Slovence prosimo, naj se spomnijo s kakim, tudi najmanjšim darom S. K. S. Z. v Trstu. Darove sprejema uredništvo „Zarje“.

n Svobodomislec in njih načrt. — Maurice Bartheleny poroča v listu „Pensée“ (t. j. list enak slov. „Svobodna misel“) o zadnjem shodu svobodomislec v Parizu in o uradnem programu, ki so ga sklenili objaviti. Poročilo povdarja v začetku, da svobodomislec morejo smatrati vse prostožidarke lože ali tajne, brezverske družbe za svoje podružnice ter zanesljivo računati na podporo 326 od „grand-orienta“ odvisnih lož, ki štejejo 28.000 udov. K temu pride še 97 lož s škotskim obredom in 10 neodvisnih lož. Bartheleny pripoveduje dalje, da je med francoskimi poslanci nič manj ko 280 prostožidarjev. Ne da se več tajiti, da so svobodomislec in prostožidarji v najtesnejši zvezi. — Dobro pa je, da to slišimo iz ust svobodomislecov samih. Jasno so nam to povedali svobodomislec tudi na shodu v Pragi. (Slovenski svobodomislec hinavsko prikrivajo svoje brezverske in pogubne namene, da bi ulovili več kalinov.) A to ni še vse. O točkah programa, ki so jih svobodomislec že uresničili, piše Bartheleny dalje:

„Veliko se je že storilo na Francoskem v prid svobodne misli (t. j. brezverstva), kakor je dovolj znano, a veliko se mora še storiti. Katoliška vojaška društva se morajo prepovedati in iz francoske zastave se mora odstraniti slika Srca Jezusovega. Uradnike se mora prisiliti, naj pošiljajo svoje otroke le v svobodne, posvetne (t. j. brezverske) šole, kamor ne sme stopiti katoliški duhoven in kjer se ne sliši „neumnih bajk“ o Bogu; iz vseh vojaških in civilnih uradov se mora vreči vse, kar je katoliškega; nobenemu katoliškemu duhovnu se ne sme dovoliti vstop v ječe in bolnišnice; vsi samostani se morajo brezobzirno zapreti, v kolikor se to dozda še li zgodilo; prisega na sodnjah se mora odpraviti. Na vseh francoskih tleh se morajo prepovedati procesije; duhovni ne smejo nositi talarja. Lurška votlina se mora zapreti n božjo pot v Lurd zabraniti. Katoliški prazniki, zlasti veliki petek, se ne smejo več obhajati. Vsi križi in kipi svetnikov ob cestah in sploh zunaj se morajo odstraniti in uničiti; katoliška vseučilišča se morajo zapreti; vse umetnosti in dragocenosti, ki se nahajajo v cerkvah se morajo shraniti v muzejih in cerkve se morajo izročiti občinam.“

Tak „moraš“-program, program nasilja imenujejo „svobodomiselni program“. Drugega ne preostaje svobodomislecem, kakor da od časa do časa preiščejo vsakemu Francozu možgane, če ni morebiti mislil na Boga in na cerkev, da bi ga potem za toliko predrznost primerno kaznovali!

Ali so slovenski svobodomislec ali po domače liberalci kaj boljši od francoskih? Ne, ampak še slabši, kajti naši liberalci so povrh še hinavei. Imajo isti program, kakor francoski svobodomislec, a iz strahu pred vernim slovenskim ljudstvom ga skrbno prikrivajo.

A verni slovenski narod se ne bo dal slepiti, ampak bo spregledal ter se oprostil svobodomislecem.

n Sestanek zaupnikov. Dne 10. t. m. se je vršil v Kopru sestanek zaupnikov koprškega okraja. Vsi sklepi glede na bližnje deželnozborske volitve so bili vsprejeti soglasno.

n Za Ljudski sklad se je nabralo ta teden 133 kron. V Kopru na zaupnem shodu pa 22 K. Živeli posnemovalci!

Senzacionalna novica zadnjih dni je bila ta, da je dr. Rybač odložil državnozborski mandat. Zanimivo pri tem pa je, da je „Edinost“ o tem molčala kot grob, dokler ni vrgel „Slov. Narod“ te bombe v svet. Sicer je dr. Rybač udal prošnjam in obdržal svoj mandat, vendar je to dokaz, da ni med voditelji tržaške politike tistega soglasja in edinosti kakoršne bi človek pričakoval če bere njihov glasilo. Ljudje ugibajo in ugibajo, kaj se je Rybač-u tako zamerilo, da je storil ta korak in tudi listi pišejo marsikaj o tem. „Slovenec“ in „Delavski list“ sta pisala, da je Rybač odstopil, zato, ker se ne strinja z dr. Mandičevom N. D. O. „Edinost“, temu oporeka kakor hoče, je to vendar le resnica. Dr. Rybač je prepameten politik, da bi odobral dr. Mandičeve harlekinade. Radi pa priznamo, da to ni edini, pa tudi ne odločilni vzrok Rybarevega odstopa. Mi vemo, da so Rybača privedle do tega koraka nevoščljivost in osebne spletke ljudi, ki so v njegovi bližini in ker ne odobrava povsem politike, ki jo dela tržaški dnevnik.

n Edinjaše, ki kažejo svojo korajžo s tem, da po noči mečejo kamenje v okno našega uredništva, opozarjamo, da to opustijo. V nasprotnem slučaju naj si posledice tega početja pripišejo sami sebi.

G. Miček Čok nam je poslal z ozirom na notico: „Ven s črnimi, dol s trivoglatimi kapami“ sledeči popravek: 1. Ni res, da bi bil jaz kričal omenjene besede, 2. ni res, da sem kazal svojo olikanost in omikanost tako, da bi se mi ljudje smejali; res pa je, da nisem izustil sploh nikake razžaljive besede, in res je, da sem se vedel ves čas dostojno, kakor to zahteva omika in olik visokošolskega dijaka. S primernim spoštovanjem Ivan Marija (Miček) Čok, cand. iur. Lonjer pri Trstu, 1. kimavea 1908.

Opomba uredništva. Pričakovali smo, da nam g. Miček pošlje popravek in nismo se varali. Seveda pa s tem ni še dokazano, da je bila naša notica neresnična, kajti mi imamo priče, ki so to slišale in nam povedale in katere priče so povsem verodostojne.

Kako liberalci slavijo zaslužne može. — Letos je preteklo sto let, odkar se je rodil na Vrdeli slovenski pisatelj Josip Godina Vrdelski. — Bil je ta mož idealen rodoljub. — Iz vsake strani knjig, ki jih je on spisal, odseva žarka ljubezen do slovenskega jezika in rodne zemlje.

Pa tudi veren je bil ta mož. — Na lastne stroške je namreč dal popraviti v svojem rojstnem kraju sv. Ivanu staro cerkev in sezidati stolp. Gotovo je lepo, ako se stoletnica takega moža dostojno proučavi.

Toda kako so jo proslavili naši liberalci! Splošno se je pričakovalo, da se bo na dan proslave brala za dušo pokojnega rodoljuba sv. maša.

Toda, ko je nekdo to omenil, je večina odbora bila proti temu. No, namesto maše je bil pa na čast pokojnemu rodoljubu — ples! Naši narodnjaki res ne morejo več prirediti najresnejše slavnosti, ne da bi pri tem apelirali na najnižje instinkte ljudstva.

Toda najlepše še pride. Pokojnemu pisatelju v čast so odkrili spominsko ploščo, ne na rojstni hiši, ker ta je ubega in v skritem kraju, ampak ploščo so vzdali na neko drugo hišo in na njo vklesali lažnjivi napis, da se je v tej hiši rodil slavljeneec. To pa Vrdelčanom ni bilo všeč. Posebno so hudi sorodniki pok. Godina. In temu svojemu ogorčenju so dali tudi oduška. Zato je neko dekle, sorodnica pok. Vrdelskega, potem ko je končal slavnostni govornik pred vsem zbranim občinstvom rekla: „Gostje Slovani, vi vsi ste goljufani. Hiša, na katero je vzdana plošča, ni res rojstna hiša pok. Godina.“

Kakšne obraze da so naredili pri tej izjavi prireditelji slavnosti, to čitatelji lahko mislijo. Sorodniki pok. Godine pričakujejo sedaj, da pride plošča na svoje mesto.

n Monsignor F. Buh, slovenski duhovnik, ki službuje že dolgo vrsto let v Ameriki, in je ustanovitelj časopisa „Amerikanski Slovenec“, se mudi sedaj v svoji domovini na Kranjskem. Jutri bo pel zlato mašo v Lučnah na Gorenjskem.

n Ministrski predsednik baron Beck na Goriskem. — V ponedeljek je obiskal baron Beck s svojo soprogo Gradež in Oglej. — V Gradežu ga je pričakovala velika množica, po mestu so pa vihrale zastave. V Ogleju si je ogledal baziliko. Spremljala sta ga poslanca Faidutti in Bogatto. Zvečer se je pripeljal ministrski predsednik v Go-

rico ter prenočil v hotelu „Südbahn“. Včeraj zjutraj se je ob najkrajšem vremenu odpeljal s svojim avtomobilom po Soški dolini skozi Tolmin, Kobarid, Bovec, čez Predel na Koroško ter se v Celovcu ustavil h kosilu.

n **Ljudska hranilnica in posojilnica za tržaško občino pri sv. Ivanu** je s 1. septembrom t. l. otvorila svoj podurad v Trstu, ulica delle Poste 9, poleg prodajalne katol. tisk. društva. Sprejemale se bodo hranilne vloge in izplačevala posojila prav tako, kakor v glavnem uradu pri sv. Ivanu. — S tem korakom je hranilnica ustregla posebno vsem tistim, ki so imeli do Sv. Ivana predaleč.

n **Za župnika v Vipavi** je bil inštaliran velečastni gospod Andrej Lavrič, dosedaj kurat na Gočah.

n **Morilec vipavskega dekana Erjavca** obsojen na smrt. V ponteljek je stal pred ljubljanskim sodiščem Viktor Pangere, ki je umoril in oropal vipavskega dekana Erjavca. Porotniki so soglasno potrdili vprašanje glede roparskega umora, nakar ga je sodišče obsodilo na smrt na vešala.

n **Obol el je veleč. gospod župnik v sv. Križu Andrej Furlan**. Zadnje dni se mu je obrnilo na bolje. Dal Bog, da bi kaj kmalu popolnoma ozdravel.

n **Umrl je v sredo č. g. Jožef Milišič**, kaplan v Krašici pri Bujah v Istri. Porodil se je v Lindaru l. 1873., v duhovnika je bil posvečen l. 1898. Zopet hud udarec za tržaško škofijo, v kateri je tako občutno pomanjkanje duhovnikov. — Blagemu pokojniku naj sveti večna luč!

n **Knjige prosjačijo**. — Balkanovci in „samonarodni“ študentje v „Istri“ za svoje knjižnice. Ti dijaški širijo svobodomiselnost ali brezverstvo med krščansko ljudstvo. Zadnjič so obdarovali svoje čitatelje med drugimi tudi z najslabšimi knjigami. Noben pravi rodoljub ne sme dati kake knjige ali denarne podpore za knjižnice teh dijakov.

n **Na c. k. učiteljsko v Kopru** se vrši vpisovanje za šolsko leto 1908/09 dne 14. in 15. septembra t. l. od 9 do 11 ure pred in 3 do 6 ure popoldne.

Dne 16. septembra se prične navadni redni pouk in pričnejo na zavodu vsprejemne ponavljalne in zrelostne preizkušnje.

n **Vpisovanje šolskih otrok na ljudski šoli družbe sv. Cirila in Metoda** bo dne 15. in 16. t. m. od 9—12. ure popoldne; in sicer za otroke od sv. Jakoba in okolice v šoli ul. Giulani št. 46, za bolj mestne za I. razred deški in za I. in II. razred dekliški pa v ulici S. Francesco d'Assisi št. 2. v I. nadstropju. Otroci naj pridejo k vpisovanju v spremstvu starišev oziroma njihovih namestnikov, previdni s krstnim listom, spričevalom cepljenja kozic in zdravih oči.

n **Na c. kr. pripravnici za srednje šole** na Proseku se prične šolsko leto dne 16. septembra s sv. mašo. Zatem se bo vpisovalo novo nadošle učence, nakar prične redni pouk. Vsi oni stariši, ki žele, da bi bili njihovi otroci deležni tega pouka, se morajo obvezati, da bodo pošiljali svoje sinove v daljno izobrazbo na srednje šole. Na one stariše pa, ki bi samo želeli, da bi se njihovi sinovi naučili kaj nemščine, se ne bo moglo več ozirati. Učenci se morajo javiti v spremstvu starišev ozir. namestnikov. Prinesti morajo zadnje šolsko spričevalo s prav dobri uspehom, rojstni list, potem spričevalo o cepljenju kozic in o zdravih očeh.

n **Duhovnih vaj za učiteljice** pri Uršulinkah v Ljubljani se je udeležilo 4) učiteljic. Voditelj vaj je bil č. o. Roller.

n **Tudi v Koprivi ustanove Balkanovci** jutri svojo „ljudsko“ knjižnico. Jako značilno je, da vabijo na slavnost posebno mlajše učiteljstvo. Zopet nov opomin, da ne smemo spat ali pa gledati, kako delajo drugi na škodo naroda.

n **Razpisani štipendiji**. — Razpisani so trije štipendiji škofa Ravnikarja po 200 kron na leto. Prošnje jeložiti potom c. k. gimnaz. ravnateljstva na c. kr. namestništvo v Trstu do 30. tega meseca.

n **Debela toča** in hudo nevihto smo imeli minoli teden v Trstu. V sredo popoldne okoli 5. ure se je vsula kakor orehi debela toča nad mesto med močnim viharjem in deževnim nalivom. Toča je padala cel četrt ure in razbila po mestu mnogo šip. Škoda po okolici pa ni tako velika, kakor se je mislilo iz početka.

Toča je padala le po spodnji okolici in le prav malo gorjuj. — Najhujša nevihta je bila v Trstu in na morju. Ob času najhujše nevihte je vozil parnik „Graf Wurmbrand“ na poti iz Dalmacije proti Trstu. Ko je prišel blizu Savudrije, je dobil na videž jadernico, ki je obupno dajala znamenja na pomoč. Kapetan „Wurmbrand“ je krenil ladijo v ono smer. Jadrnica je bila „Benvisto“ iz Gradeža pod poveljem Fortunata Fidan z na-

kladom peska, jadrajoča iz ustja Taljmenta proti Trstu. Zasačil jo je vihar, ki je divjal na morju še več nego v mestu. Zajemala je vodo in bila je nagnjena. Parnik Wurmbrand se je oprezno približal in vzel na krov vse moštvo trabakeljna. Kmalu nato se je isti prebrnil. Ponesrečence so izkrcali v Trstu.

n **Otrok utonil**. — Minoli teden je na Proseku utonil v čebru vode dveletni sinček Jožefa Luksa. Ko se je mati oddaljila na kratek čas v kuhinjo, se je otrok prevrnil v čeber in utonil. Morda bi se dal še rešiti, da bi ne bila mati, ko ga je zagledala v čebru, zagnala obupen krik in se v obupu zgrudila na tla. — Materi se je zmešalo. —

n **Znižanje voznine na progi Opčina drž. žel. Dutovlje-Skopo**. Veljavno s 1. oktobrom t. l. se zniža na progi Opčina c. kr. drž. žel. Dutovlje-Skopo: a) za osebne vlake: II. razred na K 0.80, III. razred na K 0.40. b) za dvorne in državne vslužbenice pri osebnih vlakih za I. razred na K 0.80, za II. razred na K 0.40, za III. razred na K 0.30.

n **Velikanska goba**. V Vižmarjih na Gorenjskem je posestnik Franc Kajzar dobil v gozdu nad vasjo veliko užitno gobo, dobro obranjeno. Goba je imela 1 m. 20 cm zgoraj v premeru. Imela jo je za kosilo cela družina 12 oseb, poleg tega je je posestnik dejal še sušiti eno veliko rešeto.

n **Redek slučaj** se je pripetil minoli teden ladji „Maddalena penitente“, ki je vozila ponoči na širokem morju med Savudrijo in Gradežem. — Iz neba je priletel goreč meteor, to je drobce iz medzvezdnega prostora, in tresčil v vrh zadnjega jambora. Jadrna vrv je švignila na tla. Padli kos jambora je nekoliko ranil 15 letnega vajenca, ki je takrat čuval na ladji. Meteor je zažvižgal mimo in štrbuknil v morje. Prava sreča, da ni bilo večje škode.

Takih drobcev leti mnogo raztresenih po svetovnem prostoru krog našega solnea. Včasih pa pridejo preblizu naše zemlje in padejo na tla. Sestavljeni so iz vsakovrstnih kovin in rudnin. V noči 10. avgusta je videti posebno mnogo takih utrinkov.

Iz okolice.

o **Sv. Ivan**. — Slov. kršč. soc. izobraževalno društvo sklicuje v nedeljo dne 13. t. m. ob 6. uri popoldne v zgornji dvorani obrtnega in konsumnega društva pri cerkvi izvanredni občni zbor s sledečim vsprejemom: 1. Sprememba pravil, 2. volitev novega odbora. Po občnem zboru pa bode predavanje č. g. Ukmarija.

o **„Čuke“** nazivlje torkova „Edinost“ naše telovadce. A zdi se nam, da se je oni dopisnik zelo motil. Čuk pravijo, da je ponočna tica. In kakor potuhnjeni čuki, ki se boje svetlobe, pridejo sove — pardon — sokoli skoraj vsak večer kričati pred svetoivansko župnišče. Po dnevi se boje priti pokazati, koliko jih je v hlačah.

Iz Istre.

i **Iz Doline** nam pišejo: Shod N. D. O. je bil klaverna proslava njene misli. Udeležba je bila slaba, okoli 100 oseb, med njimi polovica Tržačanov, Boljunčanov in Ricman cem. Tudi naših je bilo par na shodu, a velika večina se shoda ni vdeležila. Zdržna politika se dobro obnaša. Govorniki so dejali, da niso proti veri, ali da jim je vera postranska stvar.

i **„Svobodna Misel“** v Dolini. Prejeli smo: G. župan Pangere pravi, da on ni odgovoren, da se je v občinski pisarni delila „Svobodna Misel“ pri občinski seji med odbornike in če sta dr. Požar in Bordon za „Svob. Misel“, on da ni. V konsumnem društvu je dne 23. avgusta padla beseda, da je g. Pangere odgovoren za to. Mi vzamemo to Pangerčevo izjavo na znanje in prekličemo. Jos. Volk, kaplan, v imenu takrat navzočih.

Opomba uredništva. S to izjavo je g. Pangere potrdil, da se je res delila med občinsko sejo „Svob. Misel“. Dovolj žalostno je, da se pod njegovim županovanjem drzne kdo med javno občinsko sejo kaj tacega delati. Iz tega se razvidi, kak duh vlada na občini. Dobro nam je znano, da si je Pangere prizadeval in dosegel, da so prišli njegovi najbolj zvesti pristaši v občinski odbor. V Borštu je celo Pangere sam sprejel v volivno listo može, kateri ljudstvu niso bili povše i. — Če je pa župan odgovoren za to, kar se godi v občinskem uradu, naj presodijo cenjeni bravei sami.

Iz Krasa.

k **Ljudske pljavke**. — Iz Krasa se nam piše: Bral sem, ni dolgo temu, da so največji sovražniki ljudstva: Slabo berilo, slabi učitelji in alkohol. Mi Kraševci imamo vse te imenovane sovražnike. Ves kraj je poplavljen z umazanimi, liberalnimi časniki, vsi učitelji — z jako velikimi častnimi izjemami — so liberalci, ki imajo krčmo za cerkev, v veliki večini so ljudje udani alkoholu. Razun teh sovražnikov kraškega kmeta pa navedem danes dve pijavki, ki izsesavati kri našega ubogega ljudstva, namreč liberalni mesarji in liberalni krčmarji. Kakor hitro se je pred dvema letoma malo podražila živina, takoj je strašno poskočila cena mesu. — Pred pol letom je cena živine nenadoma padla, zdaj je takorekoč napol zastonj, a cena je mesu vedno, kakor kedar je živina najdražja. Pa če bi še meso kaj veljalo!

Cena vinu je padla sedaj na 16 in 10 kron za hektoliter, po krčmah pa je vedno stara tarifa 80 vin. za liter. Pa morda je vino vsaj dobro, pošteno, zdravo? Kajše! Po celem Krasu so znane tiste maloštevilne gostilne, kjer se dobi poštena kapljica.

Ni zadosti, da nam je toča, povodenj, kobilice, suša in povodenj toliko škodila, treba je bilo da odirajo še liberalne pijavke.

Razne vesti.

r **Zapiranje zaradi dolgov** imajo še redno na Angleškem. Lani je bilo 9235 oseb obsojenih na zapor zaradi dolgov. Dolgovi vseh obsojenih in zaprtih so znašali nad 90 milijonov kron, od katerih se je le s pomočjo sodišč izterjalo nekaj nad dve tretjini.

r **Nova opora vojne mornarice v Dalmaciji**. Poluotok Pelješac postane opora vojne mornarice. Poluotok spremene v otok. Kanal, ki ga izkopajo bo 8 metrov globok. — Na poluotoku in kopnini zgradijo utrdbe.

r **Požrl kačo**. V bikarski županiji na Ogrskem je požrl 16-letni sin posestnika Schenkla kačo, ki mu je zlezla v usta. Zdravnik je poizkušal zaman, da odpravi kačo z mlekom in z drugimi sredstvi. Zdravniki nameravajo kačo odpraviti po operaciji.

r **Radi izgubljene pravde uboj**. V Gotenici na Kočevskem sta napadla brata Parte 27 let starega posestnika Jurija Vidmarja in mu z noži razparala trebuh. — Brata sta sovražila Vidmarja, ker sta po zimi izgubila na Dunaju neko tožbo proti njemu.

r **Smrt rojaka samomorilca v tujini**. Iz Amerike se nam piše:

Dne 9. julija se je na grozovit način usmrtil na Herminie Pennsylvanija v Ameriki Avg. Štok, doma iz Brega pri Litiji. Bil je že od nekdaj bolj delomržen človek, udan alkoholu, kar je tudi vzrok, da se je usmrtil na tako grozovit način. Dejal je na zemljo dinamično patrono, vlegel se na njo in jo zažgal. Ko se je patrona razpočila, ga je razneslo na vse strani. Leva roka mu je bila odtrgana pod ramo, trebuh ves raztrgan tako, da se je gledavec nudil strašen prizor. Strašna smrt, ki jo je povzročil alkohol!

r **Roparski umor** v prodajalni zagrebškega zlatarja vdove Lavrič. — V Zagrebu je neki Ivan Svetec prerezal vrat v prodajalni Lavričevi, oropal blagajno in všel. Šele čez eno uro je našel Lavričev sin mater s prerezanim vratom, ki so jo odpeljali v bolnišnico, kjer je vmrla. Roparskega morileca so v Zagrebu še isti dan izsledili in aretovali.

r **Lucheni prosi za pomiloščenje**. Morilec cesarice Elizabete, Lucheni, je naročil svojemu zastopniku, naj naprosi cesarja Franc Jožefa, da vpliva na to, da bi ga ob jubilejnemu letu pogojno pomilostili.

r **Grozne nesreče v topilnici**. — V Prsinji je omedlel neki delavec in padel v voz, v katerem so peljali rudo v topilnico. Delavci, ki so voz porivali, tega niso opazili in so ga z rudo vrgli v ognjeno morje, kjer je v nekaj trenutkih zgorel. Drugi delavec je pa zgorel, ko so izpustili iz peči tekoče železo.

Izšla je

Družinska Pratika

Dobl se v prodajalni kat. tisk. društva v Trstu.

Redka priložnost!

Prodajalna katoliškega tiskovnega društva v Trstu, ulica delle Poste št. 9 (pri veliki pošti) ima sedaj na prodaj krasne jubilejne podobe sv. očeta Pija X. Podobe so velike, izdelane po najnovejši fotografiji sv. očeta v tem jubilejnim letu. Delo izvršeno na platno in v lepem pozlačenem okvirju je gotovo prava krasota v vsaki sobi ali dvorani. Nikar ne zamudite te res lepe priložnosti, naročite in kupite te krasne podobe, dobite jih tako po ceni, kakor v nobeni tovarni ali prodajalni.

Novo!

Novo!

Prodajalna katoliškega tiskov. društva

ulica delle Poste 9 - v Trstu - ulica delle Poste 9
pri veliki pošti

ima na prodaj: „Pesmi, predstavljene iz raznih tujih izvirnikov“. — Prestavil B. Benk, kurat pri usmiljenih bratih v Gorici. 1908, 4 deli. Vsak del 40 vin., vsi štirje deli skupno K 1.40, broširano. Preskrbimo tudi primerno vezane po nizki ceni. Ker je g. B. Benk prestavo in natis na svoje stroške oskrbel in s tem imel nemalo stroškov, prosi se obilo naročil, da se to delo razpeča.

Ravno tam se dobi tudi nova „Družinska pr'ika“ za leto 1909. Cena 24 v. izvod. Ta pratika ima poleg obilice drugega poučnega berila tudi popis in barvane slike z ozirom na letošnji trojni jubilej. — Razprodajalec dobe: 100 kom. po 17 vin. Ob priliki petdesetletnice mašništva sv. Očeta lepe podobe Pija X. na platnu z lepim, širokim okvirjem za jako nizko ceno 20 K. — Istotam: Zaloga cerkvenih tiskovin.

Gb pričetku šolskega leta

priporoča

Prodajalna katol. tisk. društva

ulica delle Poste 9.

svojo zalogo vseh šolskih potrebščin, kakor: peresa, svinčnike, držala, radirke, razni papir, črnilo, tintnike, razne zvezke itd. Zahtevane šolske knjige in tiskovine preskrbimo v najkrajšem času.

Prodajalna razpolaga tudi z raznimi molitveniki, kipi, križi, svečniki, svetinjami, rožni venci, cerkv. opravo itd.

Župne urade opozarjamo

na našo zalogo sveč, po nizki ceni. Čebelno voščen sveče po K 4.90 kg. I. vrste K 4.30 kg, II. vrste K 2.40 kg., okinčane sveče K 3.30 kg.

Na željo oskrbimo tudi ceneje takozvane ekonomične sveče po K 1.70 kg.

Gospodarska zveza

centrala za skupni nakup in prodajo v Ljubljani
registr. zadruga z omejeno zavezo

javlja, da je svoje zastopstvo za Trst, Istro, Dalmacijo poverila

Svetku Hanibalu Skerl

v TRSTU

ulica delle Poste šte. 9.

Kupite čevlje

— pri poštenem slovenskem čevljarskem mojstru —

Josipu Stantič

TRST — ulica Rosario št. 2 — TRST
(pri cerkvi sv. Petra v starem mestu.)

— Ta mojster vam postreže po domače, —
z najboljšimi čevlji in po nizki ceni.

Svetko Hanibal Skerl

Trst, Sv. Ivan.

priporoča svojo bogato založeno prodajalnico
jestvin in pekarno.

Pošilja na deželo tudi pošne pošiljatve od 5 K.
naprej.

Posebno se priporoča čč. duhovščini.

Svoji k svojim!

Svoji k svojim!

Novo narodno podjetje

prvega odlikovanega elektrofoto-
grafskega ateljeja

A. Jerkič Via delle Poste 10.

Slikanje izključno pri čarobni električni razsvetljavi ob vsakem vremenu tudi zvečer.

Svetovna novost!

Obrtno in konsumno društvo Sv. Ivan

(pri cerkvi)

registrovana zadruga z omejenim
poroštvom

javlja sl. občinstvu, da je svoje prostore
preustrojilo v najnovejšem sloju.

Ima na razpolago veliko dvorano v pritličju, najmodernejši pivski salon ter tri sobe rezervirane za krstv poroke in društvene sestanke.

Točl domačevino, istrsko črno, belo vipavsko, kraški teran in refošk v buteljkah.

Za obilni obisk se priporoča: Načelnštvo.

ZALOGA

likerjev v sodčkih in buteljkah

JAKOB PERHAR

TRST — Via delle Acque — TRST

Veliki izbor

vsakovrstnih najfinejših in starih vin v buteljkah.

Postrežba točna. — Cene zmerne. — Se priporoča svojim rojakom za naročbe bodisi na debelo ali na drobno za razne slavnosti, poroke, krste, družinska pogoščenja itd. — Za poletni čas se priporoča malinovec in tamarindo.

Širite ZARJO

LJUDSKA POSOJILNICA IN HRANILNICA

za tržaško občino pri Sv. Ivanu pri Trstu.

Registrowana zadruga z neomejeno zavezo

Sprejema hranilne vloge tudi od
neudov in jih obrestuje po

4 1/2 %

Davke plača hranilnica sama.
Za varnost vlog jamčijo udje

(350) z vsem svojim premoženjem v znesku približno tri milijone kron.

Za večje vloge se tudi dajo višje obresti po ustnem pogovoru s stranko. — Hranilnica in posojilnica je pod nadzorstvom svetoivanske duhovščine. — Vsak krščansko misleč Slovenec naj vlaga svoj denar le pri Ljudski hranilnici in posojilnici pri sv. Ivanu pri Trstu.

Novo pogrebno podjetje

ulica Vincenzo Belini st. 13. (nasproti cerkve sv. Ant. Nov.)

Na razpolago so novi bogato okrašeni mrtvaški vozovi. Bogata zaloga najrazličnejših mrtvaških potrebščin. V zalogi so voščene sveče in krasni venci.

Sprejema se sprevoje za mesto, okolico in tudi za prepeljavo v druge kraje in druge dežele.

Cene zelo zmerne.

Telefon 14-02.